1 Νοεμβρίου 2021

Ἡ χρήση τοῦ πλούτου (Λουκ. ιστ΄19-31) (Ἰωὴλ Φραγκᾶκος Μητροπολίτης Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη / Ορθοδοξία και Ορθοπραξία

«Πτωχός δὲ τις ὀνόματι Λάζαρος»

Τὸ σημερινὸ Εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα εἶναι μία παραβολή. Παρουσιάζει κάποιον ἀνώνυμο πλούσιο, ποὺ εἶναι «ἀφιλοικτίρμων», καὶ ἕναν πένητα, ποὺ ἀκούει στὸ ὄνομα Λάζαρος. Λάζαρος στὰ ἑβραϊκὰ μεταφράζεται «ὁ Θεὸς βοηθεῖ», δηλ. καὶ τὸ ὄνομά του ἀκόμη ὑποδηλώνει τὴ μεγάλη ἔνδεια ποὺ εἶχε. Ἂς μᾶς ἐπιτραπεῖ ὅμως νὰ σημειώσουμε κάποιες παρατηρήσεις τῶν ἁγίων Πατέρων, ἐὰν πράγματι ἡ Ἱστορία αὐτὴ εἶναι παραβολή. Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας γράφει πώς, ἐνῶ γιὰ τὸν πλούσιο ὁ Κύριος ἀποφεύγει νὰ ἀναφέρει τὸ ὄνομά του καὶ ἁπλῶς μᾶς λέγει· «ἄνθρωπος δὲ τις ἦν πλούσιος» (Λουκ. 16,19), δὲν κάνει τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὸν πτωχό. «Διά τί γὰρ μὴ εἶπε, Πτωχὸς δὲ τις ἄνθρωπος, ἀλλά, Λάζαρος; Ἵνα τῇ προσηγορίᾳ δείξῃ πείρᾳ καὶ ἀληθείᾳ ταῦτα πεπρᾶχθαι››, δηλαδὴ γιατί νὰ μὴν πεῖ, κάποιος φτωχὸς ἄνθρωπος, ἀλλὰ Λάζαρος; Ὀνομάτισε τὸ φτωχό, ὥστε ἀπὸ τὸ ὄνομα νὰ δείξει πὼς ἀληθινὰ ἔχουν συμβεῖ αὐτὰ (τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ διηγηθεῖ). Ὁ Εὐθύμιος Ζιγαβηνὸς προχωρεῖ ἀκόμη πιὸ πολὺ καὶ λέγει πὼς ἀπὸ τὴν παράδοση τῶν Ἑβραίων ὁ πλούσιος ὀνομαζόταν Νινευὶς κι ὁ φτωχὸς Λάζαρος. Ὅταν πέθαναν καὶ οἱ δυό, «παραβολὴν ὁ Χριστὸς τὰ κατ’ αὐτοὺς ἐποίησε», τότε ὁ Χριστὸς ἔκανε τὴ ζωὴ τους παραβολή. Τὰ ἴδια λέγει κι ὁ ἅγιος Θεοφύλακτος. Ὑπῆρχε στὰ Ἱεροσόλυμα κάποιος Λάζαρος ὀνομαστὸς γιὰ τὴ φτώχεια του.

Ὁ πτωχὸς Λάζαρος

Τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ Λαζάρου εἶναι πολλά. Ἦταν πτωχός, ἄρρωστος, γεμάτος ἀπὸ πληγές. Ὑπάρχει περίπτωση νὰ εἶναι κάποιος ἄρρωστος, ἀλλὰ νὰ μὴν ἔχει πληγές. Αὐτὸς εἶχε καὶ τὰ δύο. Ἐπίσης, εἶχε τὸ ψυχολογικὸ βασανιστήριο νὰ βλέπει ἄλλους νὰ «ὑπερτρυφοῦν», δηλ. νὰ παραχορταίνουν, αὐτὸς δὲ «λιμώττειν», νὰ πεθαίνει ἀπὸ τὴν πείνα (ἅγιος Θεοφύλακτος). Ἦταν ξεχασμένος ἀπὸ τοὺς οἰκείους του καί, τὸ ἀκόμη πιὸ τραγικό, ἐνῶ κανεὶς ἄνθρωπος δὲν ἐρχόταν νὰ τὸν βοηθήσει, «οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ» (Λουκ. 16,21). Ὁ Λάζαρος μπροστὰ στὴν πύλη τοῦ σπιτιοῦ τοῦ πλουσίου ἔμοιαζε μὲ τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἔφτασε στὸ λιμάνι κι ἐκεῖ ναυάγησε. Ἦταν κοντὰ στὴν πηγὴ καὶ ὑπέφερε ἀπὸ δίψα, «δίψῃ χαλεπωτάτῃ τὴν ψυχὴν ἀγχόμενος», κατὰ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο. Κατὰ τὸν ἴδιο Ἅγιο, ὑπῆρχε καὶ μία πονηρὴ ὑπόληψη καὶ γνώμη ἀπὸ τοὺς πολλοὺς γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Λαζάρου. Ἴσως ἔλεγαν: γιὰ νὰ ἔχει τόσα κακὰ ἐπάνω του, πιθανῶς νὰ εἶναι πολὺ ἁμαρτωλός.

Τί ἤθελε νὰ διδάξει ὁ Κύριος μὲ τὴν παραβολὴ ταύτη;

Πρῶτα πρῶτα ἤθελε νὰ καταρρίψει τὴν ἐσφαλμένη ἀντίληψη τῶν Ἑβραίων, πὼς καθένας ποὺ εἶναι ἄρρωστος καὶ φτωχός, εἶναι στερημένος τῆς εὔνοιας τοῦ Θεοῦ. Πέθανε ὁ φτωχὸς κι ὁδηγήθηκε ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους «εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ» (Λουκ. ὅπ.π. στίχ. 22). Ἀντίθετα, μετὰ τὸ θάνατό του ὁ πλούσιος βρέθηκε νὰ εἶναι βασανιζόμενος.

Ὁ ἀδυσώπητος πλούσιος καὶ ζώντας ἦταν μέσα στὸ μνῆμα τῆς στερήσεως τῆς χάριτοστοῦ Θεοῦ καὶ μετὰ θάνατο πάλι τὸ ἴδιο. Ἡ ψυχὴ του ἦταν θαμμένη μέσα στὰ ὑλικὰ ἀγαθά. Αὐτοὶ ποὺ διαχειρίζονται τὸν πλοῦτο ἰδιοτελῶς καὶ δὲν ἔρχονται ἀρωγοὶ στοὺς πτωχοὺς ἀδελφούς τους, δὲν θὰ ἔχουν καλὸ τέλος.

Ὁ Κύριος μὲ τὴν παραβολὴ αὐτὴ ἤθελε νὰ μᾶς διδάξει νὰ εἴμαστε φιλάλληλοι καὶ φιλόπτωχοι. Πολλὲς φορὲς τὸ εἶχε διακηρύξει: «Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην» (Λουκ. 12,33). Πράγματι, ἡ ἐντολὴ αὐτὴ εἶναι καλή, ἀγαθὴ καὶ

σωτήρια, ἀλλὰ πάρα πολὺ δύσκολη στὴν ἐφαρμογή της. Δυσκολεύονται οἱ πολλοὶ νὰ τὴν παραδεχθοῦν. Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς συναντάει ἐμπόδια στὶς ἐντολὲς αὐτὲς ποὺ ἀπαιτοῦν «βία» στὴν ἐφαρμογή τους.Ἔτσι ὁ Κύριος, λέγοντας τὴν παραβολὴ αὐτὴ καὶ δείχνοντας τὰ ἀποτελέσματα τῆς ζωῆς τῶν δύο αὐτῶν ἀντίθετων τύπων, μᾶς παρακινεῖ νὰ διαχειρισθοῦμε τὸν πλοῦτο μας μὲ πνεῦμα φιλαλληλίας. Μᾶς ὠθεῖ λέγοντας: «ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας» (Λουκ. 16,9).

Ἐντύπωση προκαλεῖ τὸ ρῆμα «ἀπέλαβες». Τὸ ρῆμα «ἀπολαμβάνω» «ἐπὶ τῶν χρεωστουμένων τάττεται», λέγει ὁ Ζιγαβηνός. Τί χρωστοῦσε στὸν πλούσιο καὶ στὸν φτωχὸ ὁ Θεός; Προφανῶς ὁ πλούσιος κάποια ἀρετὴ θὰ εἶχε. Δὲν θὰ ἦταν παντελῶς ἄμοιρος ἀρετῶν. Γι’ αὐτὴ του τὴν ἀρετὴ τοῦ ἔδωσε πλούσια τὰ ἀγαθὰ στὴ γῆ. Ἐπίσης κι ὁ πτωχὸς κάποια κακία θὰ εἶχε. Μὲ τὰ δεινὰ καὶ τὴν ὑπομονὴ του ξεπλήρωσε κάθε χρέος τῆς κακίας. Πέθαναν ἔχοντας ὁ ἕνας ἄκρατη κακία κι ὁ ἄλλος ἄκρατη ἀρετή. Ὅ,τι χρωστοῦσαν, τὸ ξεχρέωσαν στὴ γῆ. Στὴν ἄλλη ζωὴ τὸ λόγο καθ’ ὁλοκληρίαν τὸν εἶχε ὁ Θεός.

Ἀδελφοί μου,

Στὴν καθημερινή μας ζωὴ πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ζητοῦν τὴ βοήθειά μας. Ὅπως ἐπίσης καὶ πολλὲς εἶναι οἱ φορὲς ποὺ ἀρνηθήκαμε νὰ βοηθήσουμε κάποιον, ἐνῶ μπορούσαμε. Ἡ ὡραιότατη αὐτὴ παραβολὴ μᾶς βοηθεῖ πολὺ νὰ ξεπεράσουμε τὸν ἑαυτό μας καὶ νὰ νιώσουμε τὸν ἄλλο σὰν ἀδελφό μας, ποὺ θὰ μᾶς χαρίσει τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἢ θὰ γίνει αἰτία νὰ κατακριθοῦμε αἰώνια.

Πηγή: agiazoni.gr